

spectief van degenen die zichzelf als vermaak aanbieden aan soldaten. Niet toevallig is de ondertitel van de voorstelling *Performance for Soldiers in Peace Keeping Missions*. De encensering plaatst het publiek in de positie van de soldaten voor wie een show wordt opgevoerd. Het is de rol van de soldaten in *Apocalypse Now*, die helemaal door het lint gaan bij het zien van een paar meisjes in Bunny kostuums, zodat die na een kort optreden ternauwernood uit de begerige mannenarmen kunnen weggerukt worden, de helikopter in. Wij worden gevraagd mee te spelen, mee te klappen, zwaaien en roepen om in de juiste stemming te komen zoals we dat wel kennen uit films of opnames van artiesten op bezoek bij de troepen in Irak. Het gevoel is ongemakkelijk. Wat er in de film zo vanzelfsprekend uitziet voelt als een rol die ons opgedrongen wordt. Het verschil tussen onszelf en de soldaten tot wie de voorstelling zich richt legt het rollenspel bloot dat hier gespeeld wordt, de manier waarop deze rollen elkaar wederzijds impliceren en ook hoe wij onszelf (willen) herkennen in bepaalde rollen, of niet. En hoe zit dat met die soldaten?

Apocalypse Now is natuurlijk een film, een encensering. Wat we daar zien zijn geen echte soldaten maar acteurs. Ook Cynthia en Bruno zijn acteurs en met hun rol herhalen zij wat anderen (hun ouders, soldaten in Vietnam) in het werkelijke leven hebben gedaan. Tegelijkertijd stelt het verhaal over hun leven het onderscheid tussen rol en werkelijkheid ter discussie. Het (al dan niet fictieve) levensverhaal van Cynthia suggereert dat haar rol in dit verhaal haar letterlijk in de genen zit, een genetische determinatie die zij op haar beurt doorgeeft aan haar dochter Vala. Dit verhaal plaatst Cynthia en Bruno in een bepaalde verhouding tot elkaar en bemiddelt in de verlangens en verwachtingen die zij op elkaar projecteren. Ook al staat dit verhaal mogelijk op gespannen voet met hoe de dingen werkelijk gebeurd zijn, toch is het dit verhaal waar vervolgens hun dochter Vala haar identiteit aan ontleent. Vanuit dit verhaal spreekt zij ook ons, het publiek als *peace keeping soldiers*, aan.

Vala is dol op soldaten, vertelt ze ons, maar ze houdt niet van geweld. Zij wil optreden voor soldaten van de vrede, die mensen beschermen en ze helpen om in liefde samen te leven. Zij gaat elke zomer naar

'Boring' blijkt ook een belangrijk probleem te zijn bij werkelijke VN vredessoldaten. Een van de belangrijkste veroorzakers van stress onder deze soldaten, zo lezen we in het Handbook, is niet het gevecht met vijandige troepen, maar juist het veelvuldig ontbreken daarvan.

Afrika om daar te helpen. En ook om een mooie bruine kleur te krijgen, dat wel. Is er toch nog hoop voor het braafste jongetje van de klas? Helaas. De manier waarop Vala en haar collega's ons als *peace keeping soldiers* aanspreken suggereert anders en is moeilijk in overeenstemming te brengen met de rol van brave verkenners zoals die uit de gedragscode in het *Handbook* spreekt. Zij wringen zich in allerlei bochten, kronkelen over de vloer en bespreken zonder enige terughoudendheid de prijs van een half uur met zijn tweeën of met zijn drieën, met hoge hakken, met parels, met live muziek. Wat je maar wilt, alles is mogelijk. Zij nemen hun rol uiterst serieus en tegelijkertijd laten ze hem zien als rol, als onderdeel van een groter verhaal dat bemiddelt in de relatie tussen soldaten en bunnies, tussen ons als kijker en wat er op het toneel ge-

toond wordt, tussen de *peace keeping soldier* en hoe er tegen hem aangekeken wordt.

Kun je houden van soldaten, maar niet van geweld? En dan heb ik het niet over soldaten als individuele personen maar over het fenomeen soldaat, over de soldaat als het projectiescherm voor verlangens en verwachtingen. Het bij de voorstelling geleverde *Handbook* bevat het verslag van een studie naar de rol van VN vredessoldaten in video-games en de conclusie die daar uit te trekken valt is wat dit betreft niet bemoedigend. Hoewel strijders voor de goede zaak in video-games over het algemeen toch zeer populaire personages zijn, blijken er maar heel weinig spelletjes te bestaan waarin VN soldaten een rol spelen en deze blijken ook nog eens buitengewoon onpopulair. Wat moet je met een soldaat die wel de vrede mag bewaken maar er niet voor mag vechten? 'Boring' is het oordeel van een jonge consument.

'Imagine' zingt in de voorstelling een jongen in een bontjas die onmiddellijk associaties met John Lennon oproept maar deze tegelijk ook van commentaar voorziet. Het te zoet en sentimenteel ingezette lied begint al gauw te ontsporen. Dit kun je toch niet serieus nemen? 'Imagine no more mountains, no more seas, no more deserts... Imagine no more snowstorms or avalanches, no more floods, no more earthquakes, no more adventure sports, no more adrenaline, no more National Geographic, no more Animal TV and no more weather reports. Imagine no more air. Imagine no more water, no more earth wind and fire. Imagine just one long-stretched time experience.' Boring.